

LES POLÍTIQUES DE JOVENTUT DEL SEGLE XXI

Vic, 1 de juliol de 2010

Bon dia a tothom i benvinguts a la conferència *Les polítiques de joventut del segle XXI*.

En aquesta conferència vull plantejar quins són els reptes i necessitats de la joventut, i per tant, cap a on han d'anar les polítiques de joventut a Catalunya. Per tant, necessitem fer una **anàlisi detallada de la realitat juvenil catalana contemporània**. Tot això miraré de fer-ho combinant una mirada d'abast nacional amb una mirada local, tot aportant dades específiques de les comarques de la Catalunya Central.

A més, també miraré d'oferir una panoràmica del marc polític i institucional que determina i condiona el desplegament de les polítiques de joventut a Catalunya. I tota aquesta anàlisi s'ha de situar en un context d'inflexió, en què estem passant del PNJCat 2000 – 2010 al PNJCat 2010 – 2020, i la primera llei en polítiques de joventut està encarant el tram final al Parlament.

Això implica que hem de conèixer amb detall la nostra realitat social i no perdre de vista que el món juvenil evoluciona molt ràpidament. Només així oferirem respostes eficaces. Només si sabem on som i d'on venim, podrem marcar horitzons de futur. Aquesta necessitat de conèixer acuradament i de manera actualitzada la realitat juvenil és el que ens va portar a crear els Sljove, un instrument de monitoratge elaborat per l'OCJ durant el procés d'avaluació del PNJCat 2000 – 2010 (i que va precedir la definició del nou PNJCat 2010 – 2020).

El **Sljove** és la integració de 108 indicadors que ja existien i que recullen informació rellevant sobre la realitat juvenil catalana. Provenen de més de 30 fonts estadístiques oficials (en concret 32) a nivell europeu, estatal i nacional. Les dades es remunten a l'any 2000 i arriben fins l'actualitat. Sempre que és possible, a més, es presenten desagregades en funció del sexe, el grup d'edat i la demarcació territorial.

El Sljove ens permet caracteritzar la realitat juvenil catalana i elaborar el perfil dels joves catalans. I, com que no és un retrat estàtic, permet veure evolucions temporals i detectar tendències. Per tant, és un instrument d'anàlisi molt potent i útil per a tots aquells qui treballem en l'àmbit de la joventut.

Dit tot això, doncs, anem a veure què ens diu el Sljove sobre la realitat juvenil catalana. I el primer que ens diu és que, en una sola dècada, hi ha hagut canvis socials molt profunds que han transformat la societat. I en el marc d'unes societats contemporànies en

un permanent i ràpid procés de **canvi i transformació**, la gent jove és el col·lectiu més permeable a aquestes mutacions.

Això cal tenir-ho molt en compte en el disseny de les polítiques públiques. Al capdavant, un dels objectius de l'acció política és donar resposta a les necessitats de la població. I, si canvien les necessitats, les polítiques també ho han de fer. Cal adaptar-les. Han d'evolucionar paral·lelament a la societat.

Quan parlo de canvis parlo, per exemple, de la **immigració**. A casa nostra, aquest fenomen ha arribat més tard que a altres països europeus, però quan ho ha fet ha estat molt de cop. Només cal recordar que en els darrers 15 anys, l'arribada de població estrangera a Catalunya ha representat un 80% del creixement poblacional experimentat en aquest període. I aquesta arribada d'immigració en un període tant curt de temps ha estat superior a la que altres nacions amb estat han suportat en aquest mateix període.

I això ha comportat un augment demogràfic sobtat i un rejuveniment de la piràmide poblacional, ja que la major part de nouvinguts són persones joves. D'aquesta manera, avui dia, a la franja d'edat jove (de 15 a 29 anys) el percentatge de població estrangera se situa en un 25%, 10 punts per sobre de la mitjana catalana. I parlo de població estrangera, que no d'origen estranger. Si també tinguéssim en compte les segones generacions la dada encara seria més espectacular.

Dir també que a Catalunya la immigració juvenil se situa vuit punts percentuals per sobre la mitjana estatal, i que en contra del que molts creuen es distribueix homogèniament arreu del territori.

Concretament, a les comarques centrals, amb un 20,4%, és on hi ha el percentatge més baix (uns 6 punts per sota la mitjana catalana, del 26'8%). Però alhora, a la Catalunya Central, també hi trobem municipis amb una gran concentració de població nouvinguda i una llarga trajectòria en la gestió de polítiques d'acollida.

Vull citar els casos de Vic i Manlleu com a exemples de responsabilitat i de tracte serè i pacient per fer un bon procés d'incorporació dels joves i nens nouvinguts, fins el punt que el denominat *model Manlleu (o Vic)* ha esdevingut un model de referència. Un model que, malauradament, ara alguns posen en entredit, més per oportunisme polític i estratègia electoral que altra cosa.

La por (en aquest cas la por a la competència electoral de certes opcions polítiques que instrumentalitzen la immigració) sempre és una mala consellera...

A la SJ sempre hem volgut abordar el tema de la immigració amb responsabilitat i rigor, tot mirant de facilitar eines de treball als professionals que treballen amb joves nouvinguts. En aquest sentit, destacaria l'estudi *Joves d'origen immigrant* i la guia pràctica

Interculturalitat en les polítiques locals de joventut, que vam presentar el 26 d'abril al Centre Cívic Frederica Montseny de Manlleu.

Una altra gran transformació pròpia d'aquesta dècada ha estat la **irrupció massiva de les TIC**, que ho han revolucionat tot: els models d'oci juvenil, les formes d'aprenentatge, les formes de comunicació, els espais i els tipus de relacions socials... Tot això ha afectat la societat en el seu conjunt, però especialment la gent jove. Conscients d'això, a la SJ hem fet una aposta pel concepte d'Internet 2.0 amb el reforç del portal Jove.cat i amb diverses propostes de participació vehiculades a través d'Internet i de les noves xarxes socials.

Un altre canvi important s'ha produït en els **models familiars**, amb una clara davallada de la taxa de nupcialitat i un augment significatiu del nombre de fills de dones no casades. A això cal sumar-hi també el nombre creixent de parelles homosexuals (de fet o de dret) amb fills.

Ara, si hi ha un fenomen a destacar, aquest és el **canvi demogràfic**. A Catalunya som aproximadament 1,3 M de joves. D'una banda, el pes demogràfic dels joves ha baixat i la **població ha envellit** (tot i l'impacte positiu de la immigració, que ha fet d'atenuant). D'altra banda, en el col·lectiu juvenil els **joves de més edat** (de 25 a 29 anys) **han guanyat pes relatiu**. Entre altres coses, això ha fet decantar el centre de gravetat del discurs de joventut cap al terreny de l'emancipació.

En aquest sentit, també cal tenir en compte que la **condició juvenil s'allarga** cada vegada més (ben bé fins la trentena) i els processos d'emancipació es retarden i esdevenen més complexos. Això, junt amb factors com la diversitat d'orígens geogràfics i culturals, fa que la joventut es torni cada cop **més polièdrica**. Ja no hi ha un únic retrat de la joventut, sinó que els perfils juvenils es diversifiquen cada vegada més.

A més, el propi concepte de joventut ha canviat. Ja no es concep com un estadi de transició a escurçar tant com sigui possible, sinó com una etapa vital dotada d'entitat pròpia. Una etapa intensa i de plenitud personal, que ja no és de pas, sinó d'estada i en què les trajectòries han deixat de ser lineals i irreversibles. Així, avui, tenim una joventut molt més complexa i dinàmica.

Les polítiques de joventut han hagut d'adaptar-se a aquest canvi de paradigma i, com apuntava abans, les polítiques d'emancipació han guanyat pes en el marc de les polítiques de joventut. Però per entendre millor tot això (l'allargament de l'etapa juvenil i la creixent complexitat dels processos d'emancipació) cal analitzar els factors que condicionen aquesta **emancipació**. Que són tres (fonamentalment): **formació, treball i habitatge**.

Bé, des del punt de vista laboral, i durant molt de temps, la joventut catalana ha estat marcada per factors com la **precarietat i la inestabilitat laborals**. Em refereixo a fenòmens com els salaris baixos, la sinistralitat o la temporalitat.

Això no obstant, també cal dir que a la darrera dècada les **taxes de temporalitat van baixar** de manera sostinguda (2000: 50,4% / 2009: 34,9%) i, des del punt de vista de l'atur, les taxes eren molt baixes (properes a l'atur estructural). Ara, amb la crisi, el panorama ha canviat dràsticament. Una dada: del 1r trimestre de 2007 al 1r trimestre de 2010, l'atur juvenil ha passat del 8,8% al 29,9%.

Per entendre-ho cal tenir en compte que durant els anys de bonança era molt fàcil trobar una feina sense gaires necessitats de formació. Això va contribuir a estendre, entre determinats sectors de població jove, la percepció que no valia la pena invertir en formació. I molts van optar per deixar els estudis i incorporar-se al mercat laboral. Aquests, naturalment, són els qui ara estan sortint més malparats de la crisi.

En aquest sentit, la crisi està colpejant més severament la població juvenil masculina que no la femenina, ja que els sectors més afectats (com la construcció) són de predomini masculí. A més, el nivell formatiu mitjà de les dones joves és superior al dels homes.

De totes maneres, i malgrat això, en termes generals la situació laboral dels homes joves és millor que la de les dones joves, fet que indicaria que les dones no rendibilitzen la seva major inversió en formació.

Una altra conclusió del Sljove, i ja que parlem de formació, és que les taxes d'escolarització i de graduació s'han incrementat. Una dada rellevant és l'escolarització als 17 anys. Com que l'escola obligatòria acaba als 16, aquest índex reflecteix la voluntat de la població juvenil de continuar estudiant. Doncs bé, aquesta taxa d'escolarització ha crescut i en 8 anys ha passat del 62,9% (curs 2001 – 2002) al 71,8% (curs 2007 – 2008).

Aquesta és una dada molt positiva, que indica una **millora sostinguda del nivell mitjà d'instrucció** de la població juvenil. Ara bé: com deia, aquestes millores en els nivells formatius no sempre tenen repercussió en el món laboral.

També es constata un allargament progressiu dels estudis. És a dir: de la mateixa manera que hi ha hagut joves que deixaven d'estudiar per accedir a feines poc qualificades, n'hi ha hagut molts d'altres que preferien fer una gran inversió en formació per accedir a llocs qualificats. El resultat és que tenim joves molt ben preparats, però que sovint desenvolupen feines per sota del seu nivell formatiu. És la generació més preparada de la història, però no en traiem profit.

La dinàmica del mercat laboral, doncs, ha alimentant dos casos extrems: joves amb escassa formació i molt vulnerables a les conjuntures i joves molt ben formats però que sovint estan fent feines per sota del seu nivell formatiu.

Passem ara al capítol d'**habitatge**, en el qual cal ressaltar l'escalada de preus dels darrers anys. En aquest sentit, però, s'ha produït un fenomen curiós: tot i que mai no hem deixat d'estar a la cua d'Europa pel que fa a l'edat d'emancipació, la **taxa d'emancipació** havia experimentat una **millora sostinguda** al llarg del període 2000 – 2008, amb un màxim històric del 32,8%.

Paradoxalment, això passava en un context d'escalada de preus, fet que sembla indicar que, a l'hora d'accedir a un habitatge, el cicle econòmic i les expectatives de futur són més determinants que no la realitat del mercat immobiliari. I la millor prova d'això és que amb la crisi aquesta millora sostinguda s'ha estroncat.

Algunes dades: entre el 2000 i el 2008 i malgrat que l'oferta d'habitatges va créixer molt, els preus mitjans de lloguer a Catalunya es van més que duplicar (van passar de 434,4 a 908,5 €). I els preus de venda, en alguns casos, es van arribar a triplicar.

Bé, la suma de tot el que he explicat fins ara condiciona clarament els processos d'emancipació i explica que, avui, les trajectòries ja no siguin ni lineals ni unidireccionals. Cada cop és més freqüent trobar-se amb casos de trajectòries reversibles, com ara fills que tornen a casa dels pares o joves que reprenen els estudis després d'haver-los abandonats (o que decideixen ampliar la seva formació). A més, les formes d'emancipació també s'han diversificat molt i, per exemple, avui dia és molt habitual trobar joves que opten per compartir pis per poder-se emancipar.

A grans trets, aquesta és la realitat que ens descriu el SIjove. Tenim una joventut diversa, plural, canviant, amb diferents trajectòries vitals, però amb un element en comú: estan en una situació permanent de risc. Per tant, hi ha moltes maneres de ser jove, però un factor comú: la vulnerabilitat.

En conseqüència, això referma la necessitat de parlar alt i clar dels problemes que afecten la joventut d'avui dia. I fer-ho sense paternalisme, però amb responsabilitat i sense amagar-ho. Perquè no estem parlant d'uns problemes que afecten només una franja d'edat, sinó de problemes estructurals d'accés a l'estat del benestar que afecten el conjunt de la societat futura.

I en tot aquest panorama, hi incideix un nou element: **LA CRISI**.

I no només em refereixo a la crisi econòmica actual. Parlo d'una cosa d'abast més global. La crisi **econòmica** (derivada d'una crisi del sistema financer que ha acabat contaminant l'economia real) no deixa de ser una situació conjuntural.

Però paral·lelament a això, ja fa cert temps que detectem una altra crisi, de caràcter més estructural: la crisi **política** i de **valors** a la societat catalana. Segurament hauríem d'anar més enllà i parlar d'una crisi global, perquè no es tracta ni d'un fenomen només català, ni d'un fenomen només juvenil. Però, en tot cas, entre la joventut catalana, es fa particularment evident.

Com ja he apuntat, la societat s'està transformant ràpidament. La globalització ha capgirat les relacions socials i les estructures de poder, així com la construcció de la informació i el coneixement. I, avui, les interrelacions socials i les formes de participació són cada cop més complexes, diverses i, sovint, també efímeres.

També les estructures tradicionals de participació col·lectiva i de transformació social (el món associatiu, el sistema polític de partits, etc.) perden força davant noves formes participatives de caràcter informal, sovint de resposta puntual i sense vocació de permanència, però efectives a l'hora de donar sortida ràpida a noves inquietuds.

Tot això és el que Zigmund Bauman ha batejat com a **societat líquida**. Una societat mutant, on tot canvia, tot és mal·leable i res no persisteix. Bé doncs, quan parlo de crisi política i de valors em refereixo a aquesta mena de coses.

Hem de saber donar resposta a tots aquests canvis i adaptar les nostres polítiques a aquesta nova realitat. No podem perdre de vista el nostre projecte de país i el nostre projecte social, però hem d'adaptar el trajecte als canvis, per garantir l'èxit del projecte.

I això és el que intenta la política i, en concret, les polítiques de joventut. Des de les noves realitats juvenils, mirem de donar resposta a les noves necessitats dels i les joves. Partint d'aquest nou model de societat líquida volem aconseguir que poc a poc vagi solidificant.

Perquè aquesta societat líquida i inestable és molt vulnerable a les crisis i es troba en risc permanent de perdre la seva cohesió interna i la seva identitat col·lectiva. I hem de ser capaços de donar la volta a aquesta situació.

La societat és el nostre espai de convivència i el nostre marc relacional. No podem, doncs, permetre que esdevingui una cosa inestable, fràgil i efímera. L'espai comú de convivència ha de ser un edifici massís i estable, bastit sobre fonaments sòlids. Només així podrà resistir el pas del temps, les inclemències i els embats exteriors.

Però per fer-ho necessitem tots els elements. No n'hi ha prou amb la política. No n'hi ha prou amb la cosa pública. Com tampoc n'hi ha prou amb cadascun dels altres elements per si sols. Sinó que l'encert, i el model de polítiques de joventut per intentar posar solucions als problemes dels i les joves ha de ser el resultat de la suma i la combinació de tots els agents.

Abans explicava que estem en un moment d'inflexió. Jo encara diria més. Diria que estem en un moment històric per a les polítiques de joventut. Estem en començant a construir aquell edifici que sempre hem somniat i mai no hem tingut. I ja que parlem de construcció em permetreu que ho porti al meu terreny...

METÀFORA FORMIGÓ

- societat: líquid
- política: solidificant, la justa barreja de A/C
- societat civil: còdols, la grava
- sector econòmic: armadures d'acer

Aquesta metàfora ens permet explicar la necessitat que les institucions treballin i es relacionin d'una manera diferent amb la societat, perquè aquesta evoluciona i canvia permanentment. Però sobretot ens permet explicar el projecte de país que ha de donar solucions a la crisi global que estem patint, a la triple crisi que estem passant: crisi econòmica, crisi de valors i crisi política.

Què estem fent per facilitar l'emancipació juvenil i respondre a la conjuntura de crisi econòmica? Com gestionem la crisi estructural de valors de la joventut catalana? Com responem a la desafecció i la crisi política?

Bé, comencem parlant del context econòmic. En aquest sentit, la nostra aposta de legislatura s'ha basat en tres grans eixos: la formació, la qualitat de l'ocupació juvenil i el suport als i les joves emprenedors.

D'entrada, vull destacar l'**AMOJC**, aprovat a finals de 2009 i consensuat amb les principals joventuts sindicals, el CNJC i la patronal. El seu objectiu és millorar la qualitat de l'ocupació i fer front a la precarietat.

Es tracta d'una proposta ambiciosa que incideix en tots els àmbits que afecten de manera directa o indirecta la creació i la regulació de l'ocupació juvenil (i sobre els quals la Generalitat té competències).

Que quedi clar que no és una resposta puntual a la crisi, sinó que constitueix un compromís del Pacte d'Entesa i té vocació estructural. Posa l'accent en la qualitat ocupacional i planteja, sobretot, un canvi de model. Això no exclou que hagi acabat incorporant mesures per fer front a l'increment d'atur juvenil derivat de la crisi, però l'Acord és, fonamentalment, una aposta per la qualitat.

El seu pressupost global pel període 2009-2012 és superior als 200 M €. En total, l'AMOJC recull 67 mesures, en la seva major part calendaritzades i pressupostades. En destacaria aquelles que fan referència a la transició entre esfera educativa i món laboral. És a dir, que busquen adequar millor la formació a les necessitats del mercat laboral i fan èmfasi en les transicions escola - treball.

I en destacaria, també, les que tenen com a objectiu el **suport a l'emprenedoria**. De fet, com deia, el suport als joves emprenedors ha estat l'altra gran aposta estratègica en matèria laboral d'aquesta legislatura. Entre altres coses (cursos, jornades, etc.) hem creat un programa específic d'emprenedoria dins l'ACJ i hem signat convenis de col·laboració amb viviers d'empreses d'arreu de Catalunya.

En aquest sentit vull fer referència al conveni que signarem properament amb la UVic que, entre altres coses, servirà per treballar conjuntament en el suport i foment de l'emprenedoria, d'entrada entre la comunitat estudiantil, però també arreu del territori de la Catalunya Central (i potser més enllà, ja que a la Fundació que regeix la UVic hi ha els alcaldes de Puigcerdà i Olot).

Tot això és el que fa referència a l'ocupació. En matèria d'habitatge hem apostat pel foment del lloguer i hem donat un fort impuls a la **Xarxa de Borses Joves d'Habitatge**, que fan d'intermediàries entre propietaris i joves llogaters (fins a 35 anys), per tal que es treguin pisos a lloguer a preus inferiors als del mercat lliure. A canvi, els propietaris reben garanties contra impagaments i possibles desperfectes. Amb això, a més, les BJH arrossegueu els preus del mercat privat a la baixa (o almenys en contenen la pujada). A més, de manera complementària, les borses també ofereixen serveis d'informació i assessoria.

Durant els darrers quatre anys hem doblat el pressupost de la XBJH i hi hem destinat més d'1 M € anuals. Això ha permès, d'una banda, crear noves BJH i, de l'altra, comarcalitzar els serveis de mediació d'algunes borses municipals que ja existien.

A la Catalunya Central, durant aquesta legislatura, s'han posat en marxa les BJH del Berguedà i de l'Anoia i hem comarcalitzat les de Vic (i, properament, Manresa). La de Vic no dona servei a tota Osona, sinó que es complementa amb les de Manlleu i de la Mancomunitat de la Plana i, entre totes tres, garanteixen que el 100% dels i les joves d'Osona tinguin accés a aquest servei. Així, a finals de 2010, quan la BJH de Manresa es comarcalitzi i doni servei a tot el Bages, la cobertura territorial de la Catalunya Central serà del 100%.

Al conjunt del país, ara mateix, hi ha 58 BJH en funcionament (al 2003 n'hi havia 10) i el nombre de joves atesos també ha crescut de manera espectacular. Al 2009 les intermediacions van triplicar les de 2003. Algunes xifres més: al 2008 es van llogar (de

mitjana) 5,5 pisos diaris arreu de Catalunya, cosa que va permetre que s'emancipessin 9,8 joves cada dia. El preu mig dels contractes signats va ser de 582 € mensuals, un 37% inferior al preu mitjà d'un lloguer lliure.

L'altre gran iniciativa que hem posat en marxa en matèria d'emancipació és la **XNEJ**. Es tracta d'un projecte ambiciós, que consisteix en una **xarxa d'OJ** de caràcter comarcal que es desplegaran gradualment arreu del territori.

Les OJ són un instrument específic per promoure i facilitar l'emancipació i actuen com a finestreta única que centralitza tot els recursos i serveis que les diferents administracions destinen a l'emancipació juvenil. És a dir, que les OJ integren en un mateix espai recursos com els SIJ o les BJH. Per tant, les OJ treballen en estreta coordinació amb els PIJ del territori, que fan d'antenes territorials i actuen com a nodes secundaris de la xarxa.

La XNEJ, doncs, és:

- 1)un instrument que ordena i modernitza la XCIJ i, alhora, coordina i unifica serveis.
- 2)un desplegament territorial de les competències de la Generalitat, que garanteix a tota la gent jove l'accés a recursos per a l'emancipació.
- 3)una aposta de coordinació interinstitucional i de proximitat, basat en l'eficàcia i l'eficiència.

Bé, dir que fins ara hem posat en marxa 10 projectes pilot a diferents capitals de comarca, amb una inversió global de 665.000 €. Aquestes oficines han servit de banc de proves i han permès elaborar un Pla de desplegament de la XNEJ per cobrir, a mig termini, tot el territori.

De cara al 2015, preveiem tenir 64 OJ: 41 a les capitals de comarca i la resta en ciutats de més de 50.000 habitants. De moment, durant aquest 2010, comptem posar-ne en marxa 10 de noves, entre les quals l'Oficina Jove d'Osona.

Voldria referir-me, ara, a com gestionem la crisi de valors. I en aquest sentit, la nostra aposta és clara: enfortir la societat civil, que és la que ha permès que aquest país tiri endavant en moments adversos, segurament perquè ha assumit papers propis d'estat quan no hem tingut estat que ens ajudés. Per això la nostra prioritat és ferma: la consolidació i la defensa de la cosa pública, d'un projecte comú, d'una societat cohesionada... Menys individual, més sòlida, més forta, més a llarg termini, més implicada...

Volem ciutadans actius i crítics, que participin i s'impliquin en el projecte col·lectiu d'aquest país. I aquesta aposta implica potenciar el teixit associatiu i la cultura participativa. És per

això que les associacions juvenils continuen sent el pal de paller de la participació juvenil i la cohesió social. Les considerem l'expressió més genuïna de les inquietuds i el compromís dels joves catalans i continuem veient-les com el principal vehicle per canalitzar la **participació**.

Per això l'acció de Govern ha posat molt d'èmfasi amb **l'associacionisme juvenil** incrementant el suport al MAJ. En primer lloc, donant un suport decidit al procés de creixement i implantació territorial del CNJC. Un suport que s'ha traduït en un increment de recursos del 27%, cosa que ha permès l'establiment de referents del CNJC al territori. Fruit d'això hem vist un nou creixement de consells locals de joventut, per exemple el de Lleida ciutat (però n'hi hagut d'altres: Tortosa, Figueres, Blanes...).

A més, hem mantingut (quan no incrementat) els ajuts econòmics per al suport a entitats juvenils. I ho hem fet malgrat les restriccions i retallades pressupostàries generalitzades que ens imposava el context de crisi. Més de 6 en una legislatura.

Tota aquesta aposta s'ha traduït en una inversió de més de 45 M € en projectes destinats a **activitats** associatives o a la creació i reforma d'**equipaments** i instal·lacions. Al conjunt del país, els projectes subvencionats han estat prop de 2.000. I els equipaments d'entitats juvenils que han rebut recursos econòmics de la SJ 119. A les comarques centrals, concretament, en les dues últimes legislatures la SJ ha subvencionat l'associacionisme amb més de ½ M €.

Per últim, també vull destacar el nostre suport estructural a les **entitats d'educació en el lleure**. Unes entitats que a més de ser escoles de participació i ciutadania, fan una gran aportació en termes d'educació en valors i, també, d'inclusió social.

En aquest sentit, cal destacar la signatura de convenis plurianuals i interdepartamentals amb les 5 grans federacions d'entitats juvenils d'educació en el lleure, per mitjà dels quals se'ls ha concedit un total de 21,6 M €. Aquests convenis hauran permès garantir un marc de finançament i de treball estable a moltes entitats de base d'arreu del país. També vull destacar les campanyes de difusió i reconeixement institucional que hem dut a terme anualment coincidint amb l'inici de curs, per primer cop a la història.

Però també cal parlar de la crisi política i de la desafecció. I en aquest sentit vull ser molt clar: potser és cert que la classe política d'aquest país podríem fer les coses millor, potser és cert que tots plegats hauríem de fer una reflexió col·lectiva i potser és cert que la nostra democràcia i el nostre sistema de partits tenen limitacions.

Ara bé: tinguem molt clar que més enllà de la democràcia només hi ha la NO democràcia. Carregar-s'ho tot i *rajar* del sistema (si se'm permet l'expressió) és molt fàcil. Però la pregunta és: i després què? Perquè si repassem la història, de règims i ideologies no

democràtics en trobarem per donar i vendre. I us asseguro que no canvio el nostre sistema de partits (amb totes les limitacions que pugui tenir) per cap d'ells.

Convé que anem molt en compte amb els discursos antisistema i amb la crítica visceral al sistema polític. Hem de tenir esperit crític, sí. Però també hem de tenir sentit comú. La quadratura del cercle no és possible. La realitat és complexa i el consens i la cohesió social requereix que tots fem renúncies. No hi ha lloc per a ortodòxies dogmàtiques.

I determinades postures maximalismes que rebutgen el sistema de partits, en el fons, donen ales a oportunistes populistes i demagogs com la Plataforma x Catalunya de Josep Anglada, que prou coneixeu la gent d'Osona i del Bages últimament.

Per tant, compte a rebutjar la democràcia com a sistema. I, a partir d'aquí, podem parlar del que sigui. I segurament estarem tots d'acord que cal construir una democràcia més participativa i propera a la ciutadania. Que hem de **continuar construint la societat democràtica**, que aquest és un procés que no s'acaba mai. Que hem de continuar treballant i ser capaços de passar **de la lògica exclusivament representativa a una lògica també participativa**.

I això com es fa? Doncs, entre altres coses, donant **el dret a decidir** a les persones. No n'hi ha prou a parlar-ne sinó que s'ha d'exercir. Sumant complicitats amb la ciutadania i amb el món associatiu. Convertint-los en una part activa del procés de presa de decisions. Per això, a l'hora de definir el nou PNJCat, a la SJ hem volgut donar la veu a la gent jove i hem fet un ampli procés participatiu. I també per això apostem per donar el dret de vot als 16 anys.

Abans he dit que en política la proximitat és un valor. En aquest sentit, **apostar per la proximitat** també és una forma de combatre la desafecció política. I per fer-ho, cal comptar amb el **món local**. Hem de sumar esforços.

Per això, durant els darrers quatre anys, la SJ ha augmentat significativament el suport a PLJ i PCJ. La inversió feta ha permès que actualment totes les comarques catalanes comptin amb un PCJ i que els PLJ que han rebut finançament de la SJ arribin a 680 i donin cobertura al 88% dels i les joves catalans. Durant el bienni 2008-2009, a les comarques de la Catalunya Central, es va assolir la xifra de 121 PLJ, que van rebre un finançament anual superior al mig milió d'euros.

A més, també hem reforçat el suport a projectes i equipaments juvenils gestionats pels ens locals. Entre 2007 i 2009 hem invertit 24 M € en un total de 2.361 projectes i el nombre de projectes subvencionats ha crescut un 42% respecte la legislatura anterior.

Pel que fa a equipaments juvenils, hem invertit 8 M € en un total de 342 equipaments municipals a tota Catalunya.

I hem creat la figura dels tècnics de joventut mancomunats, que ens ha permès arribar a municipis petits que no poden destinar gaires recursos a les polítiques de joventut. La Catalunya Central ha estat una de les demarcacions on aquesta figura ha tingut més força. En concret tenim:

- Bisaura (Osona), tècnic compartit dels pobles del Bisaura amb la col·laboració del CC.
- Programa del Punt Inquiet del Lluçanès, impulsat pel Consorci del Lluçanès.
- Dinamitzador compartit al Berguedà impulsat pel CC Berguedà i la SJ amb els municipis de Gironella, Puig-reig, Avià i Guardiola de Berguedà (presentat just la setmana passada).
- Tècnics compartits de l'Anoia.
- Tècnic compartit al Bages.

Com deia, tot això s'ha fet en col·laboració amb el món local (municipis, mancomunitats, CC...). I en aquest sentit vull destacar que la suma i la lleialtat institucional per sobre de diferències personals i de color polític són claus per a garantir l'èxit i l'eficàcia de les polítiques de joventut.

A la Catalunya Central això s'ha traduït en un salt qualitatiu (i quantitatiu) de les polítiques de joventut. A la SJ hem fet una aposta decidida per la proximitat, establint-nos territorialment a Vic (junt amb el DASC) i, també, creant un referent polític propi per a aquest àmbit territorial (l'adjunt per la Catalunya Central dins la CT de Barcelona).

També vull ressaltar el salt endavant que ha experimentat, durant aquesta legislatura, el Berguedà. No exagero si dic que aquest mandat haurà marcat un abans i un després en les polítiques de joventut d'aquesta comarca. I ho haurà fet en molts àmbits: en habitatge (amb la creació de la BJH comarcal), amb els dinamitzadors compartits, o amb el suport a l'obertura de dos SIJ que assenten les bases per a la futura OJ.

Això ha estat possible perquè hem sabut sumar. I estic convençut que això també és una clau per superar la desafecció política. Si som capaços de sumar i buscar acords en els grans temes de país, si som capaços d'abandonar càlculs electorals i tàctiques partidistes i situem en el centre del debat polític propostes valentes, que donin una resposta enèrgica i decidida als grans reptes que tenim planejats, les i els polítics recuperarem bona part del crèdit perdut davant la ciutadania. L'acció política no pot reduir-se a la gestió del dia a dia. No pot ser, només, la lògica temporal de les legislatures, de la immediatesa i del curt termini.

Però per molt bé que ho fem a casa nostra, a vegades no n'hi ha prou. A vegades l'origen de la **desafecció** cal buscar-lo fora. La negociació del dret a decidir, la retallada de l'Estatut i la posterior segona retallada al TC, la permanent invasió o laminació competencial... No

ens enganyem: tot això també crea desafecció. Tot això també contribueix al cansament de la gent.

De fet, fa ben poc, en l'àmbit de les polítiques de joventut, hem viscut una nova ingerència en les nostres competències. L'altre dia, l'Estat espanyol va vetar Catalunya a Europa, a través del carnet jove, negant-nos l'accés com a país de ple dret a EYCA.

Amb competències exclusives, amb un CJ capdavanter a Europa, amb tot el treball que hem fet des del 2006 i que ens ha dit a ser líders en titulars (500.000: el 10% de tota Europa!), líders en avantatges i líders també en l'àmbit social... L'INJUVE, no ha expedit mai CAP CJ! Fins i tot, quan l'any 2007, Catalunya acollia la conferència europea i a proposta de Catalunya s'ampliava l'edat del CJ fins als 30 anys, no vam saber fins a últim moment què votaria Espanya en nom nostre.

Però, això sí, ara ens ha vetat l'entrada a l'EYCA.

Aquesta mena de situacions em reafirmen amb el que us deia abans: davant els **grans reptes de país** i davant les grans traves que ens posen, calen **respostes valentes i acords nacionals**. Només així aconseguirem avançar.

I la política amb majúscules, la política de la responsabilitat, és també pensar en el llarg termini. És assentar les bases de polítiques transformadores i de llarg recorregut. I, com deia abans, els grans temes de país requereixen grans consensos. Nosaltres hem pensat en el país, nosaltres hem buscat el consens, hem impulsat polítiques transformadores, perquè no ens importa un titular abans d'eleccions, sinó que ens importa que el projecte continuï endavant. Que l'edifici s'aixequi.

Tot això (la suma, el consens i la voluntat de plantejar polítiques estructurals a llarg termini) són elements que la SJ ha tingut molt en compte a l'hora d'impulsar els dos grans instruments d'ordenació i desplegament de les nostres polítiques de joventut: la llei de polítiques de joventut i el **PNJCat 2010 – 2020**.

Us he parlat del formigó. Bé, doncs, l'edifici que volíem construir són les polítiques de joventut, un model català, un model nacional, de polítiques de joventut. Tot gran edifici, tota construcció, necessita un plànol, uns encofrats, un guió que ens expliqui com l'hem de construir... uns bons fonaments on sustentar-se per poder perdurar. Doncs bé: la llei i el Pla són els plànols, els encofrats, els fonaments, de construcció d'aquest gran edifici.

Quant al Pla, dir-vos que és un instrument que vam dissenyar l'any 2000, com a eina d'ordenació de les polítiques de joventut. Un Pla que es va aprovar per consens i que és el precursor dels Acords i Pactes Nacionals posteriors (Pacte Nacional per la Immigració, Pacte Nacional per l'Educació, etc.).

El PNJCat ha resultat de gran utilitat i ha actuat com a marc de referència per a la definició, l'impuls i la coordinació de les polítiques de joventut que s'impulsen des de les diferents administracions (en plural). I poca cosa més em toca dir més enllà del que ja sabeu. Que és un pla integral, que vetlla per la coherència metodològica en l'actuació de les institucions, que garanteix la continuïtat entre els diversos nivells de desplegament (Generalitat, món local, agents no institucionals com ara entitats juvenils, etc.). Ras i curt, el PNJCat és el full de ruta de les polítiques de joventut catalanes.

Es va plantejar com un instrument a llarg termini: a 10 anys vista. Un termini que ara s'esgota. Som, doncs, en un **punt d'inflexió**, en què toca definir un nou pla: el 2n PNJCat, el de la propera dècada.

I en coherència amb tot el que us he explicat, l'elaboració del nou pla l'hem feta **comptant amb totes les institucions i buscant el màxim consens**. I també hi hem volgut involucrar la gent jove. Donar-los la veu, fer-los partícips i còmplices del seu disseny. Donar-los l'oportunitat d'exercir el més bàsic dret individual i col·lectiu (de qualsevol poble) en democràcia: el dret a decidir.

Tot això s'ha vehiculat mitjançant un **ampli procés de consulta** que ha incorporat tots els agents implicats en el desenvolupament de les polítiques de joventut: càrrecs electes (regidors i consellers), càrrecs tècnics, entitats juvenils i, també, molts joves a títol individual, que han participat als tallers territorials o han fet aportacions a través de la web.

Només quatre dades, perquè us feu una idea de l'abast de tot aquest procés: hem celebrat 152 tallers al territori (més de 20 a la Catalunya Central) i hem donat veu a més de 10.000 joves que ens han fet arribar unes 42.000 aportacions. Comentar també que la Trobada Nacional, que va ser la culminació de tot aquest procés, es va celebrar a Manresa el dia 27 de febrer, amb un èxit de participació (prop de 700 joves).

Però tot això necessita d'una cobertura. D'una protecció. D'un blindatge i això ho fa la **LPJCat**, que servirà per regular i desplegar **l'única competència exclusiva de la Generalitat pendent des de l'EAC de 1979**. La nova llei blindarà el nostre model. Un model nacional, que ha estat construït al llarg de 30 anys. Un model que funciona de fet, però que fins ara no existia de dret.

Amb l'avantprojecte de llei aprovat pel Consell de Govern i en tràmit al Parlament de Catalunya, confio que serem a temps d'aprovar la llei en l'actual legislatura. I aquesta haurà estat, sens dubte, una de les grans aportacions que haurem fet durant aquest mandat.

I no voldria deixar de fer referència a un altre agent que ha estat clau, imprescindible diria, per a la construcció d'aquest model nacional: els i les **tècniques de joventut**. La gent que està a la primera línia, a la trinxera. Els i les que en molts moments difícils ha estat els

garants de l'existència d'unes polítiques fortes i madures. Heu fet possible que avui siguem aquí.

Ara ens toca a nosaltres donar resposta. I ho estem fent amb la constitució, aquest juliol, de la **1a Taula del Sector**, donant resposta a les vostres demandes d'itineraris formatius i de qualificació professional, de creació de perfils professionals, de fixació de ràtios de tècnics, de planificació d'equipaments... És a dir: amb la construcció del vostre sector professional.

A tall de resum i conclusió final, dir que hem gestionat el present sense renunciar a la mirada de llarg abast. I sense renunciar a posar els fonaments de l'edifici.

Durant aquests 4 anys no hem renegat de la feina feta fins al moment. I hem estat en el dia a dia al costat dels més febles: entitats, ajuntaments i joves. Hem desenvolupat nous programes i hem millorat els existents per ajudar als i les joves en el procés d'emancipació i per fer front a la crisi econòmica.

Hem incrementat com mai els recursos als ajuntaments, actuant amb lleialtat i compromís local. I hem donat un suport al teixit associatiu deixant clar que aquest és l'horitzó de futur que volem per a la societat del nostre país.

Però a part del dia a dia, hem sabut treballar pensant en el demà. Hem començat a construir un edifici perquè creiem que és el que Catalunya necessita i es mereix. Ho hem fet sense preguntar-nos si ho inaugurarem nosaltres. I ho hem fet comptant amb tothom, i amb el màxim consens.

Amb una llei i un PNJCat que s'han bastit des de la suma i el consens, hem pogut blindar el nostre model. I ara, toca continuar desplegant-lo amb ambició, mirant a llarg termini, fent una aposta estratègica i valenta.

Un desplegament que ha de permetre

1. Consolidar la XNEJ i fer arribar els serveis d'emancipació als i les joves d'arreu del territori.
2. Enfortir l'aposta per la proximitat i la suma d'esforços amb el món local per tal de fer polítiques més eficaces i més eficients.
3. Reforçar els instruments i els espais de participació juvenil per implicar els i les joves en la construcció del nostre futur com a país. Reconeixent i impulsant els consells locals de joventut entre altres formes de participació.
4. Construir un registre, un mapa i un pla d'equipaments juvenils arreu del país.

5. Construir el sector professional dotant-lo de perfils, itineraris formatius i dimensionament dels llocs de treball.
6. Blindar un Observatori CAT de la JOV que ens dota de coneixement i de contingut les pol.
7. Millorar les polítiques de joventut ja que definim millor el seu àmbit d'aplicació (Ex: edat: 16 a 29).
8. Blindar per llei, i per via d'un decret el model que tant ens ha costat de construir. Dotant el PNJCat de rang legal i del necessari compliment per part de la resta d'agents.
9. Blindar les competències de Catalunya davant agressions externes

Res més per part meva, moltes gràcies a totes i a tots per la vostra atenció.